

መድረክና ኢዴፓ፤ ድሮና ወደፊት ከ60ዎቹ ፖለቲካ ወደ ሀያኦንደኛው ከ/ዘመን ፖለቲካ

መርሰኤ ኪዳን

የኢትዮጵያ የ1960ዎቹ አመታት ፖለቲከኞች ዋና ስነልቦናዊ መሰረት ተቃውሞ ወይም አመፅ ነው። አንድ የ60ዎቹ ፖለቲከኛ በአለም ላይ እሱ ብቻውን ቢቀር የሚቃወመው በማጣቱ ራሱን ሊሰቅል ይችላል። ለዚህም ነው ሁል ጊዜ ወሬያቸው ስለጠላት የሆነው። ያኔ በስልሳዎቹ ፊውዳልና ንጉሳዊያውያን ጠላት ተባሉ ተፈጁ፣ ተሰደዱ፣ ተዋረዱ። ከዚያም ኢህአፓና መኢሶን አንዱ አንዱን ጠላት ነው ብለው አወጁ፣ ተገዳደሉ፣ አሳደዱ፣ ተሳደዱ። ከዚያም ኢህአፓ፣ ኢድህና፣ ሕወሓት በጠላትነት ተዋጉ፣ ተፈጁ፣ ተጋደሉ፣ ተገዳደሉ፣ አገዳደሉ..... ከዚያም ሕወሓትና ኢሰፓ(ደርግ) ተዋጉ፣ ተላለቁ... ከዚያም ኢደሃቅ..... ከዚያም ህብረት..... ከዚያም ግንቦት ሰባት..... ከዚያም መድረክ እያለ እስካሁን አለ።

ከዚህ ሁሉ ክስተትና ሂደት በስተጀርባ ያሉት እነኛው የአመፅ ትውልድ ሰዎች ናቸው። ለነሱ ማመፅ ጀግንነት ነው። ከማመፅ ውጪ ያለ ማንኛውም ድርጊት ከሃዲነት፣ ባንዳነት፣ ፈሪነት ..... ነው። ሰሞኑን በኢህአዴግ፣ በኢዴፓ፣ በመኢአድና በቅንጅት መካከል የተደረገውን ድርድር በተመለከተ የተለያዩ ፓርቲዎች የያዙት አቋም በ60ዎቹ እና በዘመኑ ፖለቲከኞች መካከል ያለውን የአስተሳሰብ ልዩነት በግልፅ ያሳየ ነው። የ60ዎቹ ፖለቲካ ዋና አራማጆች ስብስብ የሆነው መድረክ “ኢህአዴግ ጠላት ነው እኛ መልአክ ነን ድርድሩም በኛ በመልአኮቹና በጠላት በኢህአዴግ ብቻ ነው መሃል ሰፋሪ ብሎ ነገር የለም።” የሚል አቋም ይዟል። የ60ዎቹ ፖለቲከኞች አደገኝነት የተወሰነ አካልን ጠላት ብለው መፈረጃቸው ብቻ አይደለም። መሃልሰፋሪ የሚሉትን ለማስወገድ መበርታታቸው ነው። በዚህ ዘመን “ከናንተም ከኢህአዴግም አንሆንም” ያለው ኢዴፓ ዋና የፕሮፓጋንዳ ሰለባቸው ሆኗል” በአዲሱ ትውልድ አባላት የሚመራው ኢዴፓ ደግሞ “ከማንም ጋር ይሁን በመቻቻል፣ በድርድርና ሰጥቶ መቀበል መርህ እንሰራለን። ኢህአዴግ ተፎካካሪ ፓርቲ እንጂ ጠላት አይደለም። እናንተም ቢሆን ተደራደሩ።” የሚል አቋም ይዟል።

መቼም ኢዴፓ በተለያዩ ጉዳዮች የሚይዛቸው አቋሞች በኢትዮጵያ ፖለቲካ አደገኝነት ተስፋ ቆርጠን ለነበርን ኢትዮጵያውያን ወጣቶች “ምናልባት ያ የጥላቻና የእልህ ፖለቲካ በመቻቻልና በሰላማዊ ፉክክር ሊተካ ይችላል” የሚል ተስፋ እንድንሰንቅ አድርጎናል። ብቸኛው የዚህ ዘመን ትውልድ ፓርቲ ኢዴፓ እነኚህ የ60ዎቹ ፖለቲከኞች የሚያደርጉበትን ጫና እየተቋቋመ እዚህ መድረሱ የሚደነቅ ሲሆን እነሱ በተነኩሱት ቁጥር መልስ በመስጠት የነሱ የእልህ እና የጥላቻ ፖለቲካ ባህል ውስጥ እንዳይሰጥም መጠንቀቅ ይኖርበታል።

እነሱ ከአመፅ ይልቅ ድርድር ሲሰፍን ይጨንቃቸዋል። ከጥላቻ ይልቅ ፍቅር ሲሰፍን ግራ ይገባቸዋል። ከአሽሙር ይልቅ ቁምነገር ሲነገር ይቀጥብራሉ። ከወሬ ይልቅ ስራ ሲጀመር ይደናበራሉ ስለዚህ እንደ ደንባራ በቅሎ ያገኙትን መራገጥ ይጀምራሉ ፖለቲከኛውንም፣ ሽማግሌውንም፣ ዲፕሎማቱንም.....። ይህን ባህሪ በሚያስተውል ጊዜ ኢዴጋም በመራገጥ የፈለጉት ወጥመድ ውስጥ መግባት የለበትም። እነሱ እንደለመዱት ያላዘኑ። እጣ ፈንታችን ሆነና ከሽማግሎቻችን ትእግስትንና መቻቻልን ለመማር ስንጓጓ እነሱ ጥላቻንና እልህን ይሰብካሉ። የዚህ ዘመን ትውልዶች ደግሞ ማላዘናቸውን ሰምቶ እንዳልሰማ እያለፍን እስኪከስሙ ልንታገሳቸው ይገባል።

አሁን በሀያአንደኛው ክፍለዘመን እንገኛለን። አገራችን በፖለቲካም ሆነ በኢኮኖሚ ራሷን ለመለወጥ የምትችልባቸው እድሎች እየተፈጠሩ ነው። ገንቢ በሆነ መልኩ ለመለወጥ ተስፋ ያለንን ያክል አፍራሽ የሆኑ ስጋቶችም አሉብን። በመጨረሻ ምርጫ እንግዲህ ሁለት አማራጮች አሉ። ባለው መንግስት ደስተኞች የሆንን በሚሰራው ስራ የረካንና ያለው መንግስት እንዲቀጥል የምንፈልግ አለን። ምርጫችን ኢህአዴግ ይሆናል ማለት ነው። ሌሎቹ ደግሞ አሁን እየተሰራ ካለው በላይ መሰራት አለበት የምንል ወይም ጭራሽ አሁን አገር እየተጎዳች ነው የምንል ወይም በሌላ ምክኒያት መንግስት መለወጥ አለበት የምንል አለን። የእንደዚህ አይነት አቋም አራማጆች ምን ምን አማራጮች አሉ?

ሁለት አማራጮች አሉ። አንደኛው መድረክን ወይም ሌላ እንደመድረክ አይነት በ60ዎቹ ፖለቲከኞች የሚመራ ፓርቲን መምረጥ ነው። አልበርት አንስታይን ስለእብደት ያለውን ያስታውሰኛል በእንገሊዘኛው “Insanity is doing the same thing over and over again and expecting different results.” አዎን፤ ሌላ በ60ዎቹ ፖለቲከኞች የሚመራ ፓርቲ መምረጥን አልበርት አንስታይን Insanity ወይም እብደት ያለውን እንደመተግበር እቆጥረዋለሁ። እንደኔ እንደኔ በ60ዎቹ ፖለቲከኞች ከሚመሩ ፓርቲዎች በሙሉ ኢህአዴግ በአስር እጅ ይሻላል።

ሌላው አማራጫችን እንደ ኢዴጋ ያሉ ዘመናዊ አስተሳሰብን የሚያራምዱ ፓርቲዎችን መምረጥ ነው። እንዲህ አይነት ፓርቲዎች በአገራችን ብዙም የሉም። ገና ከመነሻቸው በነዛው የአመፅ ፖለቲከኞች እየተደበደቡ ይከሰማሉ። ኢዴጋም የመሪዎቹና አባሎቹ ጥንካሬ ይዘት እንጂ በተደረገበት የአሉባልታና የአመፅ ዘመቻ መከሰም ነበረበት።

በዋነኝነት ለውጥን የሚፈልግ ዜጋ በኢህአዴግና ሊመርጠው በሚያስበው ድርጅት መካከል ልዩነት መኖሩን መመርመር ልዩነት ካለም ከሚፈልገው ለውጥ ጋር ተመሳሳይ መሆኑን መመዘን ይኖርበታል። እንደኔ አመለካከት በመድረክና በ ኢህአዴግ መካከል መሰረታዊ የሆነ የፖለቲካ አመለካከት ልዩነት አይታየኝም። የኢህአዴግ ጠንካራ ፓርቲ ሕወሓትና መሪው አቶ መለስ የመሆናቸውን ያክል የመድረክም ጠንካራ ድርጅት ዓረና ና አቶ ስዩ ናቸው። ኢህአዴግ ድሮ ኢህዴን የሚባል ህብረብሄር ፓርቲ እንደነበረው ሁሉ መድረክም አንድነት የሚባል ህብረብሄር ፓርቲ አለው። በጊዜ ሂደት ደግሞ አንድነትም ልክ እንደ ኢህዴን በሌሎች ብሄራዊ ፓርቲዎች ግፊት ወደ አማራ ብሄራዊ ፓርቲነት(አቶ ቡልቻ በVOA እንደተናገሩት) መለወጡ አይቀርም መድረክ ያን ያህል እድሜ ከቆየ። አህዴድ ከድሮ የኢሰፓና የአነግ አባላት የተመለመለውን ያክል አሁንም ከመኢሶኖችና ከኢሰፓዎች የተውጣጡ ሰዎች ስብስብ ነው። ኢህአዴግ ወደ ህብረብሄራዊነት ለመሸጋገር ዝግጅት በሚያረግበት ጊዜ መድረክ ገና የብሄር አጀንዳን የሚያውለበልብ ድርጅት ነው። መድረክና ኢህአዴግ ያላቸው ከፍተኛ ልዩነት ኢህአዴግ የማስፈጸም ብቃት ያለው ድርጅት ሲሆን መድረክ የተቃውሞ ብቻ (ዶ/ር በየነ “ስራችን መቃወም ነው” እንዳሉት) ድርጅት

መሆናቸው ነው። ከሁሉም ከሁሉም የሚያሳዝነው ደግሞ በየትኛውም ጊዜ መድረክ የህዝብ አጀንዳ ሲያነሳ ተሰምቶም አይታወቅም። ሁሌ አጀንዳው ፖለቲካ ነው።

በሌላ በኩል ኢዴፓ ከኢህአዴግ በመሰረቱ የሚለይ ድርጅት ነው። ከብሄርተኝነት ይልቅ ኢትዮጵያዊነት ላይ ተመርኩዞ የተመሰረተ ድርጅት ነው። በብዙ መሰረታዊ አቋሞች ከኢህአዴግ ቢለይም ኢህአዴግን “ጠላት” ብሎ አይጠራም። የሀያአንደኛው ፖለቲካ የሚጠይቀውን ሰላማዊ መንገድ ለመከተል ቁርጥ አቋም አለው። የዴሞክራሲያዊ ስርአት ግንባታ መሰረቱ ህግን (የተሟላ ይሁንም አይሁንም) ማክበር መሆኑን የተረዳ ድርጅት ነው። በአገር ውስጥ ለውጥ የሚመጣው ከዲፕሎማቶችና ምእራባውያን በሚቸር እውቅና ሳይሆን ከወገኖች (ገዢም ይሁን ተቃዋሚ) ጋር በሚደረግ ድርድርና ትብብር መሆኑን ጠንቅቆ ከመረዳት ባሻገር በዚያ መልኩ ብዙ እንቅስቃሴ በማድረግ ላይ ያለ ድርጅት ነው። የስራ ጊዜንና የፖለቲካ ሽኩቻ ጊዜን ለይቶ በመረዳት በስራ ጊዜ በመተባበር ላይ ያተኮረ እንቅስቃሴ የሚያደርግ በፖለቲካ ፉክክር ጊዜ ልዩነትን የተመረኮዘ እንቅስቃሴ የሚያደርግ ድርጅት ነው። የኢዴፓን የፖለቲካ ፕሮግራምና ስተራቴጂዎች ላነበበ ሰው እነኚህ ሰዎች እውነትም “የወደፊቱ ፓርቲ” ለመሆን ቁርጠኝነታቸውን ይገነዘባል።

ባጠቃላይ ከቀድሞ ባህላችን አንፃር መንግስትን መደገፍ በተቃዋሚዎች በኩል እንደ ካድሬ የሚያስፈርጅበት ወይም ደግሞ ተቃዋሚን መደገፍ ደግሞ እንደአመፀኛ የሚታይበት ሁኔታ መቀየር ይኖርበታል። ማናችንም ኢትዮጵያውያን የፈለግነውን በድፍረት መምረጥ ይኖርብናል። መንግስትን ለሚደግፉ ምርጫው ቀላል ነው። ለኢትዮጵያውያን የመንግስት ለውጥ ፈላጊዎች ግን ሁለት መሰረታዊ ልዩነት ያላቸው አማራጮች አሉ እነሱም ባንድ በኩል “የ60ዎቹ ፖለቲካ”ና አራማጆቹ በሌላ በኩል ደግሞ “የሀያአንደኛው ክፍለዘመን ፖለቲካ” ናቸው። እንደኔ እንደኔ መንግስት መለወጥ አለበት ለሚሉ ኢትዮጵያውያን በእርግጥም ከኢህአዴግ በመሰረቱ የተለየ ፖለቲካዊም ሆነ ኢኮኖሚያዊ ፕሮግራም ያለውና ዘመኑ የሚጠይቀውን ፖለቲካዊ መስመር የያዘው ኢዴፓ ነው።

መርሰኤ ኪዳን
ህዳር 2002 ዓ.ም.
mersea.kidan@gmail.com